

Lapsivaikutusten arvioinnin (LAVA) käyttöönotto Kärkölässä

Kunnanhallitus 16.12.2024 § 242
392/12.05.06/2024

Valmistelija

hyvinvointikoordinaattori sanna.nevalainen@karkola.fi puh. 044 770 2173

Kärkölän kunta haki kunnanhallituksen päätöksellä mukaan Unicefin Lapsiystävällinen kunta -malliin vuonna 2022. Yhteistyösitoutumus Lapsiystävällinen kunta (LYK) -mallin mukaisesti kehittämistyöstä allekirjoitettiin UNICEFin kanssa maaliskuussa 2023, jonka jälkeen aloitettiin kehittämistyö ja toimintasuunnitelman laatiminen. Vuosille 2024–2026 laaditun Lapsiystävällinen kunta -mallin toimintasuunnitelman yhdeksi keskeiseksi tavoitteeksi on asetettu lapsivaikutusten arvioinnin käyttöönotto osana ennakkovaikutusten arviointia sekä ohjeistuksen laatiminen sen toteuttamiseksi.

Lapsivaikutusten arviointi perustuu YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen, joka on lapsen etua ja osallisuutta vahvasti määrittävä asiakirja. Lapsivaikutusten arviointi kohdistuu alle 18-vuotiaisiin lapsiin ja nuoriin. Lapsivaikutusten arvioinnissa arvioidaan päätöksen, toimenpiteen tai toiminnan vaikutuksia lasten hyvinvointiin ja oikeuksien toteutumiseen. Sen tarkoituksena on varmistaa, että lasten edut otetaan huomioon kaikissa lapsia ja nuoria koskevissa päätöksissä lapsen oikeuksien sopimuksen edellyttämällä tavalla.

Jotta lapsivaikutusten arviointi saadaan säännönmukaiseksi osaksi kunnallisen päätöksenteon valmisteluprosessia, on kunnan tehtävä siitä päätös. Tarkoituksena on, että LAVA-prosessi selkiytyy siihen laadittavan ohjeistuksen myötä, lapsivaikutusten arviointia tehdään systemaattisesti kaikilla toimialoilla, lapsen etu toteutuu ja lapsiin kohdistuvat vaikutukset tulevat näkyviin ja ne huomioidaan päätöksenteossa. Päätöksentekoa varten tuodaan esille mahdolliset eri vaihtoehdot ja tarkastellaan niiden vaikutuksia pitkällä ja lyhyellä aika välillä ja samalla voidaan myös varmistaa, että päätökset tukevat kunnan strategisia tavoitteita. Arviointi parantaa päätösten laatua ja päätöksenteon läpinäkyvyyttä. Kun päätöksen vaikutukset ovat mahdollisimman hyvin ennalta tiedossa, voidaan negatiivisia vaikutuksia lieventää/minimoida ja positiivisia vaikutuksia vahvistaa. Lasten ja nuorten kuuleminen on tärkeä osa lapsivaikutusten arviointia.

Lapsivaikutusten arviointi toteutetaan aina, kun sillä on vaikutuksia lapsiin ja nuoriin ja päätös on strategisesti, toiminnallisesti tai taloudellisesti merkittävä tai kyseessä on merkittävä muutos palveluissa tai kyseessä on uusi palveluiden järjestämistapa. Valmistelijan on huolehdittava, että lautakuntaan käsiteltäväksi tulevassa asiassa on pohdittu, tehdäänkö asiaan liittyen lapsivaikutusten arviointi vai ei. Tämä kirjataan valmistelutekstiin. Jokaiseen valmisteluasiakirjaan tulee kirjata, onko asiassa tehty lapsivaikutusten arviointi vai ei, ja jos ei ole, perustelut, miksi ei ole. Kirjausten avulla lapsivaikutusten arvioinnin käyttöönottoa seurataan, arvioidaan ja kehitetään. Lapsivaikutusten arviointien toteutumista seuraavat lautakunnat ja LYK-koordinaatioryhmä.

Esittelijä	pormestari Markku Koskinen
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää, että lapsivaikutusten arviointi lisätään aiemmin hyväksytyyn ennakkovaikutusten arviointiohjeeseen.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.
Muutoksenhaku	Muutoksenhakukielto
Jakelu	hyvinvointikoordinaattori sivistysjohtaja